

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра адміністративного та інформаційного права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК. 20 ОСНОВИ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
ПРАКТИЧНЕ ПРАВО
(ОБ'ОВ'ЯЗКОВИЙ)

Реалізується в межах освітньої програми ***Право***
за спеціальністю ***081 «Право»***
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми

Розробник:

(підпис)

Ткаченко В. В., к.ю.н., доцент
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри адміністративного та інформаційного права	протокол від <u>05.06.2025р.</u> № <u>13</u>
	Завідувач кафедри (підпис) I. В. Арістова (прізвище, ініціали)

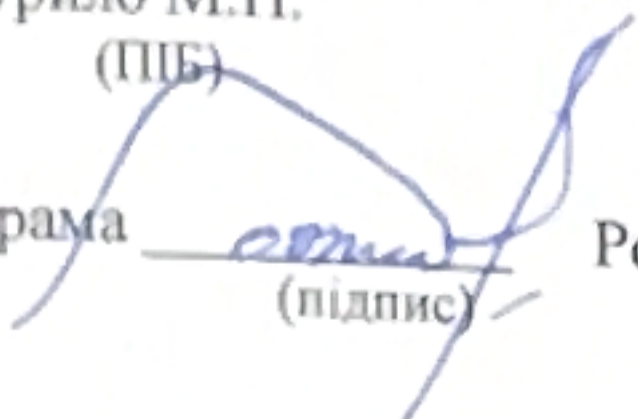
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Курило М.П.
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

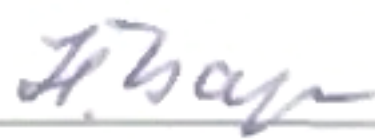
Роговенко О.В.
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

Чернадчук Т. О.
(ПІБ)

Кравченко І. В.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

Надіє Парашин
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 24.06 2025р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	Основи юридичної клінічної діяльності та практичне право		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного та соціального права		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю 081 «Право»		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень		
7.	Семестр, тривалість вивчення, форма контролю	2 семестр, 1-15 тиждень, залік		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	Осінній семестр - 5 кредитів ЄКТС		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
	Денна форма - 150 годин	Лекційні – 30 годин	Практичні /семінарські – 44 годин	76 годин
	Заочна форма (осінній семестр - 150 год	8 годин	8 годин	134 годин
10.	Мова навчання	Державна (українська)		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Ткаченко Віта Віталіївна к.,ю.н, доцент кафедри адміністративного та інформаційного права Години консультацій – кожного понеділка о 12.45, кабінет 123 г		
11.1	Контактна інформація	Tkachenkovita85@gmail.com		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Однією з проблем у сфері правничої освіти є проблема практичної фахової підготовки юристів. Навчання майбутніх правників вже не може носити суто теоретичний характер. Тому, з метою вдосконалення методів підготовки правознавців важливим і актуальним є викладання дисципліни "Основи юридичної клінічної діяльності та практичне право". Юридична клініка – це унікальна лабораторія клінічних технологій навчання, де студенти можуть набути саме тих умінь і навичок, які знадобляться їм у подальшій професійній діяльності. Аналіз функціонування юридичних клінік в Україні допоміг виділити ті аспекти роботи юриста-практика, на яких не акцентується увага під час вивчення базових навчальних дисциплін і саме на вивченні яких будується ця навчальна програма. Сучасні стандарти оцінки випускників закладу вищої освіти вимагають від юриста володіння професійною етикою, правовою та психологічною культурою, глибокою повагою до закону та обачним ставленням до соціальних цінностей правової держави, твердістю моральних переконань, почуттям обов'язку. Діяльність юридичних клінік спрямована на формування саме такого комплексу знань та особистісних якостей у студентів.		
13.	Мета освітнього компонента	- вивчення основних етапів роботи з клієнтами; - поєднання теоретичного навчання з практикою; - формування у студента-юриста професійних навичок та правосвідомості.		

		Концептуальним завданням навчальної дисципліни є розгляд теоретико-методологічних основ юридичної практики, що застосовується в діяльності юридичних клінік України, практичне застосування елементів професійного досвіду практикуючого юриста.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на таких курсах, як цивільне право, сімейне право, цивільно процесуальне право. Освітній компонент є основою виробничої практики
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
16.	Посилання в Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=798
17.	Ключові слова	юридична клініка, правова допомога, студентська юридична клініка, безкоштовна юридична допомога, правопросвітництво, професійна підготовка юристів, надання послуг, консультування клієнтів, професійна освіта, стандарт діловодства, правила роботи, положення про юридичну клініку.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК 17: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК 17				Як оцінюється РНД
	ПРН1	ПРН4	ПРН12	ПРН18	
ДРН1. Розуміти базові теоретико-правові підходи, на основі яких здійснюється тлумачення норм і застосування засад цивільного законодавства		x		x	Проведення модульного контролю та атестаційного контролю
ДРН2. Аргументовано мислити, спираючись на набуті теоретичні знання, виокремлювати та аналізувати коло	x		x	x	тематична дискусія, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)

відносин, які регулюються нормами цивільного права					
ДРНЗ. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.		x			Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
ДНР 4. Вміти робити презентації, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять цивільного права		x	x		тематична презентація-захист
ДРН 5. Самостійно готувати тексти та доповіді за умов дотримання норм професійної етики та доброчесності з публічною апробацією результатів досліджень.	x		x		перезентація-захист
ДРН 6. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя, підвищення рівня власної професійної кваліфікації та конкурентоздатності.			x		тематична дискусія

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота		Сам роб	
	Лк	П.з /	Лаб. з.	

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

		семін. 3			
Тема 1. Юридичні клініки: історія виникнення та розвитку, їх мета та завдання діяльності. 1. Поняття юридичної клініки 2. Мета юридичної клініки. 3. Завдання юридичної клініки. 4. Історія виникнення юридичних клінік 5. Структура юридичної клініки. 6. Обов'язки та права студента клініциста.	2/2	2	4/7	1,3,5.	
Тема 2. Професійна етика та корпоративна культура в діяльності юридичної клініки. 1. Основні принципи етики, які застосовуються в правозахисній діяльності. 2. Задачі, мета і способи забезпечення захисту законних прав та інтересів клієнта. 3. Моральні засади надання усних консультацій. 4. Професійні навички, які необхідні для надання письмової консультації. 5. Задачі, мета і способи забезпечення захисту законних прав та інтересів клієнта. 6. Моральні засади надання усних консультацій. Професійні навички, які необхідні для надання письмової консультації. Основні принципи етики, які застосовуються в правозахисній діяльності.	2	2	4/7	1,3,5.	
Тема 3. Діловодство та документування у юридичній клініці. 1. Поняття діловодства та необхідність його належної організації в юридичній клініці 2. Схема проходження справи в юридичній клініці. 3. Установчі документи; організаційні документи; документи щодо надання консультацій; робочі документи, що виникають у процесі вирішення справи.	2/2	2	4/7	1,3,5.	
Тема 4: Особливості проведення інтерв'ювання клієнта. 1. Поняття та стадії проведення інтерв'ювання. Підготовка до інтерв'ювання клієнта. 2. Перший контакт з клієнтом. З'ясування проблеми клієнта 3. Розробка ефективного плану дій. 4. Поняття та стадії проведення інтерв'ювання. Підготовка до інтерв'ювання клієнта. Перший контакт з клієнтом. З'ясування проблеми клієнта. Способи збирання інформації. Формування навичок практичного проведення інтерв'ювання клієнта	2/2	2	4/7	1,2,3.	
Тема 5. Психологічні особливості роботи з клієнтом у юридичних клініках 1. Налагодження психологічного контакту з клієнтом. 2. Типи клієнтів та особливості роботи з ними. 3. «Важкі» клієнти та особливості роботи з ними. 4. Фактори, що впливають на процес спілкування	2	2	4/7	1.2.3.5.6.	
Тема 6: Аналіз справи, планування та стратегія роботи по справі. 1. Технологія вироблення позиції по справі. Аналіз фактичних обставин справи 2. Аналіз правової основи. Аналіз доказів. 3. Підготовка юридичних документів. Підготовка справи до судового розгляду. Етапи та технологія аналізу	2/2	2	4/7	1.2.3.5.6.	

справи.					
Тема 7: Консультування клієнта. 1. Підходи побудови взаємовідносин між клієнтом та юристом. 2. Підготовка до дачі консультацій. 3. Робота з викладачем (наставником). 4. Визначення стратегії і тактики реалізації прийнятого рішення. 5. Складання звіту.	2	2		4/7	1.2.3.5.6.
Тема 8: Правопросвітницька робота як напрям діяльності юридичної клініки. 1. Правопросвітницька діяльність: поняття, мета, принципи. 2. Організаційно-управлінські та методичні аспекти правопросвітницької роботи юридичної клініки. Орієнтовні процедури підготовки та проведення переговорів з керівництвом навчально-виховних закладів 3. Контакти студента-тренера з педагогами. 4. Формування команди проекту та організація його діяльності	2	2		4/7	1.2.3.5.6.
Тема 9. Представництво інтересів клієнтів у різних інституціях 1. Поняття та види судового представництва 2. Особливості судового представництва та повноваження представників в цивільному, кримінальному та адміністративному процесі 3. Підготовка до виступу в судових дебатах. 4. Підготовка судової промови . 5. Несудове представництво.	2	2		4/7	1.2.3.5.6.
Тема 10. Складання правових висновків і проектів процесуальних документів. 1. Складання правових висновків і проектів процесуальних документів. 2. Вимоги до форми та змісту правового консультативного висновку. 3. Письмовий консультативний висновок по справі має відповідати певним вимогам щодо його форми 4. Структура змісту правового Консультативного висновку. 5. Особливості складання проектів процесуальних та інших документів.	2	2		4/7	1.2.3.5.6.
Тема 11 . Встановлення фактів, що мають юридичне значення 1. Аналіз документів по справі. 2. Складання заяви про встановлення факту, що має юридичне значення. 3. Визначення та сплата судового збору. 4. Засвідчення копій документів. 5. Пред'явлення заяви до суду. 6. Процедура усунення недоліків у заяві.	2	2		4/7	1.2.3.5.6.
Тема 12. Розірвання шлюбу 1. Аналіз документів по справі. 2. Складання позовної заяви про розірвання шлюбу. 3. Визначення та сплата судового збору. 4. Засвідчення копій документів. 5. Пред'явлення позовної заяви до суду.	2	2		4/7	

6. Процедура усунення недоліків у позовній заяві.					
Тема 13. Стягнення аліментів 1. Аналіз документів по справі. Визначення оптимальної правової позиції по справі. 2. Стягнення аліментів у наказному порядку. Складання заяви про видачу судового наказу. 3. Стягнення аліментів у позовному порядку. Складання позовної заяви про стягнення аліментів. 4. Порядок пред'явлення заяви/позовної заяви. 5. Стягнення аліментів на повнолітню дитину, яка продовжує навчання. 6. Складання заяви про відкриття виконавчого провадження.	2	2		4/7	
Тема 14. Позбавлення та поновлення батьківських прав 1. Аналіз документів по справі. Складання позовної заяви про позбавлення батьківських прав. 2. Визначення та сплата судового збору. Засвідчення копій документів. Пред'явлення позовної заяви до суду. Процедура усунення недоліків у позовній заяві. 3. Аналіз документів по справі. Складання позовної заяви про поновлення батьківських прав. 4. Визначення та сплата судового збору. Засвідчення копій документів. Пред'явлення позовної 5. заяви до суду. Процедура усунення недоліків у позовній заяві.	2	2		4/8	
Тема 15. Державна реєстрація місця проживання та зняття з державної реєстрації місця проживання 1. Процедура державної реєстрації місця проживання. Строки. Демографічний реєстр. Процедура отримання довідки про склад зареєстрованих. 2. Адміністративна відповідальність. 3. Аналіз документів по справі. Складання позовної заяви про визнання особи такою, що втратила право користування житловим приміщенням. 4. Визначення та сплата судового збору. 5. Засвідчення копій документів. Пред'явлення позовної заяви до суду. Процедура усунення недоліків у позовній заяві. Процедура зняття з державної реєстрації місця проживання на підставі рішення суду.	2	4		4/8	
Тема 16. Альтернативні способи вирішення правових спорів. 1. Загальноприйняті форми альтернативного врегулювання спорів в українському та міжнародному контексті: медіація, переговори, арбітраж. 2. Сутність медіації (посередництва). 3. Принципи медіаційної процедури 4. Регуляторні аспекти впровадження процедур медіації. 5. Види медіації. 6. Кодекс етики медіатора		4		4/8	
Тема 17. Звернення громадян та запити на отримання публічної інформації 1. Звернення громадян та запити на отримання публічної інформації 2. Складання заяви та скарги по справі. 3. Тестування Е-звернень.		4		6/8	

4. Складання запиту на отримання публічної інформації.					
Тема 18. Правовий механізм розгляду і вирішення індивідуальних трудових спорів 1. Аналіз документів по справі. Складання позовної заяви. 2. Трудові спори щодо поновлення на роботі та зміни формулювання причини звільнення. 3. Трудові спори щодо виплати заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат та інших умов праці. Трудові спори щодо відповідальності сторін трудового договору		4		6/8	
	30/8	44/8		76/134	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1. Розуміти базові теоретико-правові підходи, на основі яких здійснюється тлумачення норм і застосування засад цивільного законодавства	Лекції-візуалізації	30	Усне опитування, тестування,	15
ДРН2. Аргументовано мислити, спираючись на набуті теоретичні знання, виокремлювати та аналізувати коло відносин, які регулюються нормами цивільного права	Обговорення на заняттях, тематична дискусія, рішення ситуативних задач	15	Усне опитування, письмова робота	15
ДРН3. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	15	Написання контрольних робіт за результатами вивчення теоретичного матеріалу	4
ДРН 4. Вміти робити презентації, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять цивільного права	Практичні заняття Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	15	Реферат презентація	4
ДРН 5. Самостійно готувати тексти та доповіді за умов	Індивідуальна дослідницька робота		Презентація – захист	

дотримання норм професійної етики та доброчесності з публічною апробацією результатів досліджень.		15		4
ДРН 6. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя, підвищення рівня власної професійної кваліфікації та конкурентоздатності.	тематична дискусія	15	Обговорення, виконання індивідуальних завдань колоквіум	4

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання Осінній 3 семестр (залік)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1-4)	50 балів/35%	До 7 тиждень
1.1.	Тестування	5 балів /5%	До 7 тижня
1.2.	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
1.4	Колоквіум (тема 4)	10 балів /10%	До 7 тижня
1.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 7 тижня
2	Атестація	50 балів /15%	7 тиждень
3.	Модуль 2 (теми 5-11)	50 балів/35%	15 тиждень
3.1	Тестування	5 балів /5%	До 15 тижня
3.2	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
3.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
3.4	Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 15 тижня
3.3	Колоквіум (тема 7, 9)	10 балів /10%	До 15 тижня
3.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 15 тижня
3.6	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	10 балів /15%	До 15 тижня

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Практичний кейс	<7 балів	7-12	13-14 балів	15 балів
	Вимоги щодо	Більшість вимог	Виконано усі	Виконану усі вимоги

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

(підготовка, презентація, захист)	<i>завдання не виконано</i>	<i>виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>вимоги завдання</i>	<i>завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Курсова робота (підготовка, презентація, захист)	<i><7 балів</i>	<i>7-12</i>	<i>13-14 балів</i>	<i>15 балів</i>
	<i>Вимоги щодо теми роботи не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні теми або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до обраної теми</i>	<i>Виконано усі вимоги роботи</i>	<i>Виконано усі вимоги роботи, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Колоквіум	<i><3 балів</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>6-8 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>
Модульний контроль (тест множинного вибору)	<i>0-1 бал</i>	<i>2-3 бали</i>	<i>3-4 балів</i>	<i>5 балів</i>
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату	1-10 тиждень
5	Оцінювання результатів колоквіуму	7,14 тиждень
6	Оцінювання письмових робіт	7, 14 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основна:

- Бандурка О. М. Юридична логіка [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ / О. М. Бандурка, О. В. Тягло ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Золота миля, 2020. - 215 с.

2. Галай А.О., Іваніщ Я.В., Стаднік В.В. Основи юридичної клінічної практики: Навчально-методичний посібник / За ред А.О. Галай. К.: Атіка, 2007. 204с.
3. Загальна декларація прав людини ООН від 10 грудня 1948 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Лоджук М.Т. Л701 Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога : монографія / М.Т. Лоджук. Одеса : Фенікс, 2015. 328 с
6. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України» від 3 серпня 2006 року № 592.
7. Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. Постанова КМУ від 17 вересня 2014 р. // Офіційний вісник України. 2014. № 77. Ст. 2189.
8. Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги: Наказ Міністерства юстиції України 02.07.2012 № 967/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України 24.05.2016 № 1487/5) // Офіційний вісник України. 2012. № 50. Ст. 2002
9. Правила адвокатської етики, ВКДКА, З'їзд адвокатів України; Правила від 17.11.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0003418-12#Text>
10. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. // ВВРУ. 2012. № 34. Ст. 62.
11. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011р.// Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51, стор. 2136, стаття 577
12. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. // ВВРУ. 1996. №47. Ст. 256.
13. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. // ВВРУ. 1992. №48. Ст. 650
14. Стандарти діяльності юридичних клінік України, схвалені Всеукраїнським З'їздом Асоціації юридичних клінік України Протокол № 2 від 19 червня 2014 року.
15. Типове положення про установу з надання безоплатної первинної правової допомоги: наказ Міністерства юстиції України від 28.03.2012 № 483/5 // Офіційний вісник України . 2012. № 26. Ст. 1000.
16. Ткаченко В.В. Виклики глобалізації та їх вплив на юридичну освіту. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2021. № 3. С. 41-44 URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2021/8.pdf
17. Цивільний процесуальний кодекс України // ВВР, 2004, №40-41, 42, ст. 492

Допоміжна:

1. Безоплатна правова допомога в Україні: шляхи подальшого розвитку та модернізації: матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 5 жовт. 2018 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 244 с.
2. Всеукраїнська науково-практична конференція “Інновації в юридичній освіті” (21 травня 2015 рік). URL: <http://www.legalclinics.org.ua>.
3. Дубчак Н. С. Юридичні клініки в системі захисту прав і свобод людини та громадянина: автореф. дис канд. юрид. наук: 12.00.01 / Н. С. Дубчак; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К., 2014. 20 с.
4. Лоджук М. Т. Правове регулювання діяльності юридичних клінік в Україні: загальнотеоретичне дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / М. Т. Лоджук; Нац.ун-т “Одес. юрид. акад.”. Одеса, 2014. 315 с.
5. Лоджук М.Т. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога: монографія. Одеса: Фенікс, 2015. 328с.
6. Савелова Ю.М. Юридична клініка як засіб підвищення рівня практичної підготовки юристів у вищих навчальних закладах. Право і суспільство. № 1 - 2. 2014 р. С. 43-46
7. Зейкан Я. П. Адвокатська техніка: методика підготовки прямого допиту і вступної промови [Текст] : [практ. посіб.] / [Я. П. Зейкан] ; Нац. асоц. адвокатів України, Рада адвокатів України. - Харків : Фактор, 2020. - 159 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

Асоціація юридичних клінік України. URL: <https://legalclinics.in.ua> –
Національна асоціація адвокатів України. URL: <https://unba.org.ua>
Офіційний веб-портал Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua>
Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua>
Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Page/2>

Міжнародні видання:

M. McClymont, Many Roads to Justice : The Law-Related Work of Ford Foudation Grantees Around the World / M. McClymont, S. Golub. 2000. 275.

Robin I. Mordin fifty years of clinical legal education at Chicago law // The University of Chicago Law School.

URL: <http://www.law.uchicago.edu/alumni/magazine/spring08/clinic50th>.

Методичні рекомендації:

1. Гресь Н. М. ОСНОВИ ЮРИДИЧНОЇ КЛІНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРАКТИЧНЕ ПРАВО. Методичні рекомендації щодо проведення практичних занять та самостійної роботи <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=798>

Додаток 2

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	Р		
Результати навчання за освітнім компонентом	Р		

відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	Р		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	Р		
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	Р		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	Р		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження	Р		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	Р		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	Р		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	Р		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання	Р		
Література є актуальною	Р		

Рецензенти:

Член проектної групи ОП _____
(назва)

Викладач кафедри _____
(назва)

Черненко Т.О.
(ПІБ)

Кривенко І.Є.
(посада, ПІБ)

(підпис)